

Inatsisartunut qinersinermi Nunat allat isertortumik paasiniaasartuinit sunniisoqarsimaneranik takussutissaqartoqanngilaq

Martsip 11-ani ukioq 2025 Inatsisartunut qinersisoqarnerani naalagaaffiit allat paasiniaasartuinit piareersakkamik, aaqqissuussamik ataqatigiissaakkamilluunnit sunniinarfigineqarneranik takussutissartaqanngitsumik ingerlatsiviusimasoq Illersornissaqarfiup isertortumik paasiniaasartui (FE) aammalu Politiit isertortumik paasiniaasartuisa (PET) uppersarsinnaavaat. Paasissutissanik ilumoortumik tunngaveqanngitsunik paasissutissiinermik pingaartumik Tamat oqallittarfiisigut qineqqusaarnerup ingerlanerani ingerlaartitsisoqartarsimavoq. Qinersinerli naalagaaffiit allat kilitsissiaqarfiinit tupaallannartunik imaluunniit ataqatigiissarlugit eqqunngitsunik paasissutissiilluni sunniinarnernik eqqorneqarsimanngilaq. FE-p, PET-p oqartussaasullu qinersinerup nalaani nakkutilliinerisa tamanna ersersippaat.

FE aamma PET oqartussaasut allat suleqatigalugit, tassani kalaallit oqartussaasui Task Force sunnerneqarnek aqutigalugu nunat allat, pingaartumik nunat allat isertortumik paasiniaasartui, Inatsisartunut qinersinermut sunniinarsimanersut nakkutigineqarput. Naak nunarsuarmiunit qinersineq annertuumik soqutigineqarluaraluartoq nunat allat isertortumik paasiniaasartuinit piareersakkamik, aaqqissuussamik ataqatigiissaakkamilluunnit sunniinarfigineqarneranik takussutissartaqanngitsumik ingerlanneqarpoq.

FE aamma PET paasivaat amerikamiut nunarsuarmioqatigiillu Kalaallit Nunaannik soqutiginninnerat, aammalu nunarsuarmi isumannaatsuunissamut oqallinnerup annertusinerani pingaartumik inuit nittartakkakut naapittarfianni paasissutissanik eqqunngitsunik siammarterisoqarnera maluginiarpaat, tassani paasissutissat eqqunngitsut imaluunniit paasissutissat allanngortitikkat saqqummiunneqartarlutik. Qineqqusaarnerup ingerlanerani inuit nittartakkatigut naapittarfianni salloqittaatinik danskit kalaallillu politikeriusaartunik sanasoqartartoq takuneqarsinnaavoq. Aammattaaq kalaallit politikeriisa inuillu politikeriunngitsut oqaaseqaataat nammineq anguniakkat ersersinniarnernut isumaannut uniuuttumik atorniarneqartarput. Paasissutissat eqqunngitsut tamakkut – kina nassiussisuunersoq apeqqutaanani – oqaluserisat uniorlugit avissaartuutsitsiniarnermut ilapertuutaasinnaasarpur, tamakkulu nunat allat sunniinarnerminni paasissutissat uniorlugit atorniarsinnaasarsinnaapput.

Oqartussat Task Force sunnerneqarnek aqutigalugu nunat allat sunniinarnernannut navialiffiusinnaasut ataavartumik malinnaaffigaat, taamatullu nunat allat navialisitsinnaasut, unioqqutitsinikkut tamat oqartussaaqataanerannik ingerlanerani sunniinarsinnaasut pakkersimaarniarlugit oqartussaasut ataavartumik sulinertik ingerlappaat.

Sunnerneqarneq sunaana?

Nunat allat nunani allani aalajangiisartunut innuttaasunullu sunniiniarnissartik soqutigisarisinnaavaat. Tamanna soqutiginninneq unioqqutitsinani ingerlasinnaavoq, soorlu naalagaaffiup allanut attaveqaatai, aningaasarsiornikkut kulturikkullu attaveqaatitigut ingerlanneqarsinnaallutik. Illuatungaani aamma unioqqutitsisumik sunniiniartoqarsinnaavoq, nunat allat isertortumik paasinaasartui ammasumik matoqqasumilluunnit aalajangiisartut imaluunnit inuiaqatigiinni isummernissamut isertortumik sunniiniarsinnaasarput. Unioqqutitsilluni sunniiniarneq tassaangillat nalinginnaasumik tusagassiuinermi naalagaaffiullu allanut attaveqaatai aqutiginagit ingerlanneqartat.

Eqqunngitsumik paasisitsinerit suuppat?

Eqqunngitsumik paasisutissiinerit marlunnet pingaartut avinneqarsinnaapput, eqqunngitsumik paasisutissiineq (desinformation), tassa imaappoq ilisimagaluarlugu eqqunngitsumik paasisutissanik siammarterineq, aammalu eqqunngitsumik paasisutissiineq (misinformation), tassa imaappoq piaarinngikkaluarluni paasisutissanik eqqunngitsunik siaruarterineq.

Eqqunngitsumik paasisutissiinerit (desinformation aamma misinformation) imminnut qanittunnguupput. Assersuutigalugu eqqunngitsumik paasisutissiineq (desinformation) sukkasuumik eqqunngitsumik paasisutissiinerimut (misinformationimut) nikeriarsinnaavoq, oqariatuutit piaarinaatsoornikkut eqqortuusoralugit innut attaveqatigisaminut siammartersimappagit. Taassuma saniatigut inuiaqatigiit paasisutissanik eqqortuunngitsunik tuniorarneqartat sunniiniartartunit ajornanngitsumik sunnarnarneqarsinnaapput, tassami paasisutissat eqqortuunngitsut amerlasuut annertuumik avissaartuutsinnaammata. Avissaartuunnerlu taamaattoq nunanit allanit paasisutissanik eqqortuunngitsunik siaruarteriffiginissaannut atornerlunneqarsinnaavoq.

Task Force Sunnerneqarneq sunaana?

2017 septemberimi taamanikkut danskit naalackersuisorisannit taskforce pilersinneqarpoq, taakkulu suliassaraat nunat allat sunniiniarsinnaanerannut akiuiniarluni sulinerup ataqatigiissarnissaa, aammalu oqartussaasut sunniinianut tamakkununga sunnuteqarluartumik ataqatigiissaarluakkamillu qisuariarnissaasa qulakkeernissaa Task Force Sunnerneqarneq Udenrigsministeriet, Forsvarsministeriet, Ministeriet for Samfundssikkerhed og Beredskab , Naalackersuisut Savalimmiormiut Naalackersuisuisa aammalu FE, PET og Styrelsen for Samfundssikkerhed (SAMSIK)-meersunik inuttaqartinneqarput.